

На мою думку, для вдосконалення процесу аудиту, потрібно розробити спеціальну комп'ютерну програму для аудиторів (на прикладі програм "1С Підприємство"; "М.Е.Дос" для бухгалтерів). Програма повинна бути орієнтована на роботу з бухгалтерськими операціями, проводками, документами, синтетичними та аналітичними рахунками. Дана програма дасть змогу перевірити всю генеральну сукупність, яка формує певний тип операцій або залишок на рахунку, весь набір документів або рахунків аналітичного обліку, а не покладатися лише на вибірки. Розробляючи дану комп'ютерну програму, можна зробити так, щоб вона синхронізувалася з іншими програмами, такими як, "1С Підприємство" та "М.Е.Дос". І тому при застосуванні даної програми, аудитору не потрібно буде користуватися такими програмами як Excel та Word, для здійснення вибірок.

Отже, на сьогоднішній день аудит в Україні пройшов етап становлення і його розвиток триває. Але застосування клієнтами аудиторів автоматизованих інформаційних систем потребує проведення аудиту за допомогою комп'ютерної техніки.

Список використаних джерел:

1. Шендригоренко М. Т. Актуальні питання аудиту грошових коштів на рахунках в банку. *Економіка і суспільство*. 2017. №8, С. 813 – 817
URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/135.pdf (дата звернення 19.10.2022)
2. Утенкова К. О. Аудит : навч. посіб. Київ : Алерта, 2011. С. 140, 141, 150.

Багрій К. Л., к.е.н., доц.,
завідувач кафедри обліку і оподаткування
Чернівецького торговельно-економічного інституту
Державного торговельно-економічного університету

СИСТЕМА «ДИРЕКТ-КОСТИНГ» В УПРАВЛІНСЬКОМУ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

Система «директ-костинг» дозволяє встановлювати зв'язки та пропорції між витратами та обсягами виробництва, отримувати інформацію про прибутковість та виробництво залежно від обсягу, прогнозувати поведінку витрат [1].

Раніше багато підприємств використовували традиційний варіант обліку. Цей варіант дозволяє визначити прямий і непрямий розподіл витрат і загальну вартість продуктів, робочої сили та послуг.

Натомість зараз, використовуючи систему «директ-костинг» (систему обліку покриття або граничного доходу), підприємства можуть швидко вивчити взаємозв'язки та залежності між об'єктом виробництва, витратами та доходами. Щоб забезпечити ці аналітичні розрахунки, необхідно вести окремі записи змінних та постійних витрат з розрахунком граничних доходів за продуктами.

Система «директ-костинг» фокусує увагу керівництва на зміні граничної виручки для організації в цілому та для продукції. Це дозволяє краще враховувати продукти з високою рентабельністю для переходу переважно на їх виробництво, оскільки різниця між продажною ціною і сумою змінних витрат не покривається списанням фіксованих непрямих витрат на конкретний продукт.

Завдяки скороченню статей витрат на їх розподіл, облік та контроль спрощено, а облікові та умовно фіксовані накладні витрати покращено, оскільки їхню суму за цей період відображено у звіті про фінансові результати окремим рядком, який чітко показує їх вплив на прибуток.

Таким чином, сутність даної системи полягає в наступному: прямі витрати підсумовуються за типом готової продукції, а непрямі витрати збираються на окремому рахунку і відносяться до загальних фінансових результатів звітного періоду, в якому вони виникають.

Система прямих витрат має кілька особливостей: по-перше, поділ виробничих витрат на змінні та постійні; по-друге, розрахунок собівартості при обмежених витратах; третій – багатоступінчастий звіт про фінансові результати. Процес управлінського обліку відбувається у два етапи: розрахунок витрат та розрахунок результату [2].

На першому етапі встановлюється зв'язок між обсягом виробництва готової продукції та прямими (змінними) витратами, що відображає рентабельність виробництва відповідних видів продукції. На другому етапі непрямі витрати, узагальнені на одному рахунку, порівнюються з вкладом, одержаним від продажу кожного типу продукту. Результат відбиває рентабельність всього виробництва і продажів. Тому ця система спрямована на реалізацію.

Чим більший обсяг продажів, тим більший прибуток. Оцінка готової продукції та незавершеного виробництва здійснюється за змінними (прямими) витратами. Така рейтингова система допомагає шукати можливості продаж.

Система «директ-костинг» розроблена відповідно до розвитку менеджменту. Гнучкість планування та прийняття рішень керівництвом на підприємстві вимагає запровадження бюджетів (кошторисів) та завдань у систему прямих розрахунків, аналізуючи їх виконання. Характерною рисою системи «директ-костингу» є використання стандартів не тільки для змінних витрат, але й для постійних витрат, особливо змінної частини постійних накладних витрат. Стандартні прямі витрати на сучасних підприємствах є засобом досягнення кінцевої мети – отримання чистої прибутку.

Впровадження прямих витрат надало підприємствам широкі можливості для аналізу та прийняття різних управлінських рішень на його основі. Прямі витрати дозволяють організаціям планувати низку заходів щодо оптимізації товару, тобто дозволяють виконувати аналіз витрат для оцінки результатів.

«Прямі розрахунки», що розділяють постійні та змінні витрати, забезпечують більш правильний підхід до аналізу, оскільки він враховує

той факт, що деякі продукти, які не приносять прибутку при їх аналіз за повною вартістю, дійсно приносять компанії позитивний граничний дохід, який відображається у цьому аналізі.

Введення системи «директ-костинг» на підприємствах дозволило впровадити ефективну цінову та асортиментну політику, виконати різні види аналізу витрат, вибрати простіший і менш трудомісткий метод. А також отримати оперативну інформацію бухгалтерією.

Відмова від розподілу непрямих витрат між продуктами дозволяє надійніше оцінити, скільки стоїть організація. Швидко встановлюючи нижчий ціновий ліміт, можна використовувати цінову політику, щоб конкурувати протягом періоду тимчасового зниження попиту на продукти з метою завоювання ринків. Система також дозволяє ідентифікувати продукти з більшою прибутковістю, оскільки різниця між продажною ціною і сумою змінних витрат не покривається амортизацією витрат на постійні витрати, конкретні продукти. Це дозволяє оптимізувати асортимент продукції та орієнтувати виробництво у відповідь на мінливі ринкові умови.

Саме у зазначених вище пунктах сучасним підприємствам слід звернути свою увагу на активне використання переваг системи «директ-костинг» управлінського обліку.

Отже, бачимо, що використання «директ-костинг» спрощує планування, облік і контроль, оскільки кількість статей витрат, включених у ціну, значно скорочується. До того ж система «директ-костинг» дозволяє визначити ряд важливих показників, які дають необхідну оцінку діяльності підприємства: коефіцієнт маржинального доходу; ціна на основі змінних витрат; точка беззбитковості; запас фінансової міцності; запас виробничої міцності; операційний важіль або виробничий леверидж.

Список використаних джерел:

1. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник. Київ : ЦУЛ, 2018. 535 с.
2. Лень В. С. Управлінський облік : підручник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2017. 260 с.

Філіппова В. Д., студентка Університету митної справи та фінансів (науковий керівник – Пономарьова О. Б., старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Університету митної справи та фінансів)

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Ведення військових дій на території України призвело до радикальних змін в бюджетних пропорціях і обсязі бюджетних одиниць. Однак їхня динаміка вказує на ряд небезпечних тенденцій, які вимагають від держави прийняти рішучі заходи в області зовнішньої фінансової допомоги, фіскальної політики та фіскальної та грошової координації.